همدان میزبان هرساله یک جشنواره بین‌المللی

همدان هرساله میزبان یک رویداد و جشنواره مهم و بین‌المللی فرهنگی هم هست. جشنواره بین‌المللی تئاتر کودک و نوجوان که هرساله در مهرماه و همزمان با روز و هفته کودک در شهر همدان برگزار می‌شود. این یعنی استان غربی کشورمان ظرفیت‌های ویژه‌ای در بخش فرهنگی دارد و می‌توان این بخش را تقویت و روی آن سرمایه‌گذاری بیشتری کرد. امسال بیست و هفتمین جشنواره بین‌المللی تئاتر کودک و نوجوان همدان برگزار شد.

برویم اسکی سواری در دامنه‌های الوند

آب و هوای سرد و کوهستان‌های پربرف همدان باعث شده ورزش‌های زمستانی از جمله اسکی روی برف در این استان در زمستان رونق خوبی داشته باشد و گردشگران زیادی را از سراسر کشور و گاهی خارج از کشور به این استان بکشاند. نخستین پیست اسکی همدان سال ۱۳۵۴ در انتهای چهارباغ ارم، جنب پیست اسب‌سواری آغاز به کار کرد که بعدها هیأت اسکی در سال ۱۳۶۴ به علت بارش کم برف آن را به منطقه تاریک‌دره در دامنه الوند کوه و ۱۰ کیلومتری جنوب همدان، منتقل کرد.

تصویری نقاشی شده از همدان در سال ۱۸۵۰ میلادی

می‌گوید: شدت خشکی زمین به حدی است که حتی در عمق ۲۰۰ متری زمین هم نمی‌توان به آب رسید و عملا نیروگاه باعث از بین رفتن کشاورزی در منطقه فامنین و کبودرآهنگ شده است. به گفته وی، به دلیل به‌صرفه نبودن کشاورزی، جوانان منطقه دیگر علاقه‌ای به حضور در این شهرستان ندارند و به دنبال کار به همدان مهاجرت می‌کنند یا این‌که به پایتخت یا دیگر شهرهای صنعتی کشور می‌روند تا شاید آینده خود را در استانی دیگر بیابند. وجود نیروگاه شهید مفتح باعث شده اکنون در دشت‌های کبودرآهنگ و فامنین عمق چاه‌ها به بیش از ۲۰۰ متر برسد و این در حالی است که امسال با تشدید خشکسالی مسؤولان استان اعلام کردند چاه‌های دشت‌های منطقه مرکزی همدان ماهانه یک متر کاهش آب دارد.

تولید و اشتغال

کارخانه‌هایی که یکی‌یکی از مدار خارج می‌شوند

تعطیل شدن واحدهای تولیدی و صنعتی یا تعدیل نیروی کار بر اثر مشکلات مالی، حکایت تلخی است که در چند سال اخیر گریبانگیر کشور شده و هر از چندگاه خبری از این دست به گوش می‌رسد. همدان هم از این اتفاق تلخ بی‌نصیب نمانده است. چندی است سریال تلخ تعدیل نیرو در واحدهای تولید مواد غذایی به همدان رسیده و پس از کارخانه کیوان، شرکت خوش‌نوش هم تعداد زیادی از نیروهایش را بیکار کرده است. این شرکت که روزگاری کوکاکولا نام داشت؛ عملیات ساختش سال ۱۳۵۱ آغاز شده و ۱۳۵۴ راه‌اندازی شد؛ بعدها به جامعه‌الزهرا(س) قم واگذار شده و با نام پارسی‌کولا و الوندنوش فعالیت کرد تا این‌که در سال ۱۳۹۰ با هدف عمل به اصل ۴۴ قانون اساسی به بخش خصوصی واگذار شد.

اقدامی که با هدف افزایش بهره‌وری، کاهش تصدیگری دولت و نهادها، جلب مشارکت سرمایه‌داران و افزایش تولید و اشتغالزایی انجام شد اما نه‌تنها کمکی به اشتغال بیشتر نکرد بلکه به افزایش بیکاری دامن زد.

اجرای ناقص قانون، ضعف نظارت بر اجرا و نبود حمایت‌های قانونی لازم از کارگران و نیروهای کار سبب شد تا مدیرعامل کارخانه در طول هفت سال به مرور از تعداد کارگران بکاهد و هر بار چندین خانواده زانوی غم بغل بگیرند.

کارخانه‌ای که موقع واگذاری به بخش خصوصی بیش از ۴۰۰ نیروی دائمی داشت و فصل تابستان تعدادشان به ۷۰۰ نفر هم می‌رسید اما حالا حتی توان نگهداری ۱۰۰ نفر را هم ندارد و حقوق‌شان را به‌موقع نمی‌دهد.

کارخانه‌ای که به‌گفته منابع مختلف از کارگران گرفته تا صنعت و معدن رونق خوبی داشته و حتی محصولاتش را به عراق صادر می‌کند اما معلوم نیست چرا و به کدام دلیل موجه عذر کارگران را خواسته است.

آخر دی ماه ۹۷ بود که مدیرعامل شرکت خوش‌نوش عذر ۵۲ نفر از نیروهای این کارخانه را به بهانه مشکلات مالی و بدهی بالا به یکی از بانک‌ها خواست؛ کارگران پس از بیست و چند سال کار و تلاش راهی خانه‌هایشان شدند و دست‌شان به‌جایی نرسید چون قراردادشان پایان یافته بود.

کارخانه کیوان همدان هم همین حال و روز را دارد که بارها قول بازگشایی داده شده اما عملی نشده است تا حدی که رئیس کل دادگستری استان همدان از رفع موانع موجود بر سر راه کارخانه کیوان همدان و آغاز به کار مجدد این کارخانه خبر داد.

محمدرضا عدالتخواه با اشاره به سفر ریاست قوه قضاییه به استان همدان در ۱۹ اردیبهشت امسال، افزود: یکی از برنامه‌های سفر حجت‌الاسلام رئیسی بازدید از کارخانه تعطیل شده کیوان بود که دستور پیگیری رفع مشکل و فعالیت مجدد آن را داد.

هم اکنون مالک کارخانه متعهد شده با ۱۰۰ کارگر، خط تولید شروع به‌کار کند و پیش‌بینی کرده تا پایان خرداد برای ۱۰۰ نفر دیگر نیز فرصت شغلی جدید ایجاد شود.

رئیس کل دادگستری استان همدان با بیان این‌که پس از پیگیری‌های لازم و رایزنی‌های مکرر با متولیان امر، مواد اولیه تهیه و در مرحله نخست خط تولید کارخانه راه‌اندازی شده است، گفت: با برآوردهای اولیه انجام شده پیش‌بینی می‌شود تا پایان خردادماه با راه‌اندازی خطوط بعدی این واحد تولیدی، برای کارگران بیشتری نیز فرصت شغلی جدید ایجاد شود و میزان محصول تولیدی نیز افزایش یابد.

کارخانه کیوان یکی از ۱۸ هلدینگ داروگر در کشور است و با برندهای کام، شکلات تافی و برند کامک، بخشی از زنجیره محصولات غذایی کشور را تأمین می‌کند.

عدم تأمین مواد اولیه سبب شد تا کارخانه کیوان تا ۲۵ اسفند ۹۹ تولید داشته باشد و در سال جدید موفق به خرید مواد اولیه نشود.

هم اکنون مواد اولیه برای خط تولید این کارخانه تهیه و حالا با حداکثر امکانات، تولید آغاز شده است.

شرح حال کارخانه شادنوش و کیوان همدان در حالی است که استاندار همدان با اعلام حمایت از واحدهای تولیدی و سرمایه‌گذاری در راستای اشتغالزایی گفت: در حال حاضر بیش از ۳۰۰ پروژه در استان همدان در دست اجرا و انجام است.

اما همه این تصورات رویایی بیش نبود و از همان روز روند افولی این واحد قدیمی آغاز شد و هر روز کارگران بیشتری تعدیل شدند و نگرانی بر خانواده کارگران مستولی شد و به همین ترتیب بسیاری از آنها تصمیم گرفتند شغل دیگری بیابند و زندگی خود را بچرخانند. از همان روز اول مشخص نبود که نیت سرمایه‌گذار از خرید این واحد تولیدی چیست و اصلا به چه قیمتی آن را خریداری کرده است؟

مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی استان همدان می‌گوید: بیش از ۱۰۰ قرارداد ظرف سه تا چهار ماه امسال منعقد شده که نشان‌دهنده این است که سرمایه‌داران به سمت تولید روی آورده‌اند.

این مقام مسؤول می‌افزاید: ۳۱ شهرک صنعتی و ناحیه صنعتی مصوب در استان همدان ایجاد شده است و از مجموعه ۳۱ شهرک و منطقه ویژه اقتصادی استان همدان ۲۸ مورد به بهره‌برداری رسیده و امکان استقرار صنایع را دارند و سه شهرک نیز در حال آماده‌سازی است.

وی با اشاره به این‌که هشت واحد در شهرک‌های صنعتی استان همدان مواد شیمیایی و شوینده تولید می‌کنند، یادآور می‌شود: در سال‌های گذشته تولید الکل و ماسک در استان همدان وجود نداشت اما در حال حاضر دو واحد تولید الکل و ۱۰ واحد تولید ماسک مکانیزه فعال هستند و علاوه بر تأمین نیاز استان به سایر استان‌ها نیز فروش دارند.

وی، خوشه پوشاک کِردآباد را یکی از موفق‌ترین خوشه‌های استان دانسته و می‌گوید: در حال حاضر تمامی خانه‌های روستای کردآباد به کارگاه خیاطی و تمامی مغازه‌ها به فروشگاه عرضه محصول تبدیل شدند.

وی یادآور می‌شود که ۴۲ خوشه صنعتی در استان همدان شناسایی شده بود که از این تعداد ۱۶ مورد پتانسیل خوشه شدن داشتند که در نهایت شش مورد انجام شده و دو خوشه نیز در حال پیگیری است. نکته مهم در بحث خوشه‌ها هزینه‌بر بودن این امر است و اعتبارات در حدی نیست که بتوانیم تمامی خوشه‌ها را به اتمام برسانیم بلکه براساس اولویت‌بندی سالانه تعدادی از خوشه‌ها انجام می‌شود.

عدالتخواه: با برآوردهای اولیه انجام‌شده پیش‌بینی می‌شود تا پایان خرداد با راه‌اندازی خطوط بعدی کارخانه کیوان، برای کارگران بیشتری فرصت شغلی جدید ایجاد شود

حمل‌ونقل

پرواز به مقصد هگمتانه ممنوع

استان همدان به دلیل موقعیت خاص جغرافیایی در غرب کشور به‌عنوان پخش‌کننده ترافیک در منطقه غرب کشور به‌شمار می‌آید به‌طوری‌که ترافیک هشت استان از استان همدان عبور می‌کند و این استان ۷۰ درصد ترافیک غرب کشور را تحمل می‌کند، با این حال فرودگاه ندارد یعنی دارد اما فعال نیست.

فرودگاه همدان در سال ۱۳۱۷ احداث شد اما فقط پروازهای نظامی در آن انجام می‌گرفت. سال ۱۳۴۵ بود که شهردار همدان دستور ساخت یک فرودگاه جدید را در حوالی همان فرودگاه قدیمی صادر کرد. پروژه احداث این فرودگاه در کل چهار سال طول کشید و سال ۱۳۵۱ به بهره‌برداری رسید.

از زمان احداث، این فرودگاه فراز و نشیب‌های بسیاری داشت و چند بار به تعطیلی کامل رسید و در حال حاضر هم تعطیل است.

آخرین خبر از این فرودگاه هم مربوط می‌شود به انتقال تجهیزاتش که البته مدیر روابط عمومی فرودگاه می‌گوید: تجهیزات و وسایلی که برای پرواز لازم است در فرودگاه همدان وجود دارد و مشکلی برای انجام و ادامه پروازها وجود ندارد و تجهیزاتی که از فرودگاه همدان منتقل شده، مازاد و مربوط به پروازهای بین‌المللی بوده است و درصورتی‌که دوباره پروازهای بین‌المللی در این فرودگاه انجام شود آن تجهیزات خیلی سریع به فرودگاه همدان برمی‌گردد.

حمل‌ونقل در استان همدان از طریق راه‌آهن و بزرگراه و آزادراه‌ها برقرار است. این استان با داشتن بیش از ۵۰۰۰ کیلومتر انواع راه و بزرگراه و ۸۵ کیلومتر از آزادراه همدان ـ ساوه نقشی راهبردی و تعیین‌کننده در غرب کشور دارد.

ماندہ است، پیشنهاد کاهش ارتفاع هتل را داده‌ایم تا بتوان مشکل ثبت جهانی غار علیصدر را رفع کرد، بدون این‌که نیاز به تخریب هتل باشد. مالمیر تاکید می‌کند میراث فرهنگی از ابتدا مخالف ایجاد هتل بود و پیگیری حقوقی نیز صورت گرفت اما چون مالک هتل پروانه بهره‌برداری را از دهیاری گرفته و طرح دارای پروانه بود، امکان صدور رأی از سوی مراجع قضایی برای توقف آن وجود نداشت. شاید باورتان نشود اما مجوز احداث هتل در دهانه غار شگفت‌انگیز علیصدر را دهیاری روستای علیصدر صادر کرده است؛ اتفاقی شگفت انگیزتر از خود غار. جالب‌تر این‌که برای صدور این مجوز و البته به گفته مالمیر، هیچ اجازه‌ای از میراث فرهنگی همدان گرفته نشده، درحالی که غار ثبت ملی است و هرگونه دخل و تصرف در آن یا حریم آن باید با مجوز میراث فرهنگی صورت بگیرد. و قوانین ما همین‌قدر سست و ضعیف که مدیرکل میراث فرهنگی همدان بگوید میراث فرهنگی اقدام به توقف عملیات عمرانی هتل کرد اما چون دارای پروانه بود، حق به سرمایه‌گذار داده شد. در هر روی مالمیر می‌گوید با پیشنهادات مختلفی همچون تقلیل ارتفاع هتل یا تملک و تبدیل پروژه به مجتمعی مانند موزه یا مرکز پژوهشی و اداری غار که توجیهاتی را برای یونسکو دارد، درصدد جلب رضایت بازرسان یونسکو و رفع مشکل ثبت جهانی آن هستند. این‌که این پیگیری‌ها چقدر به نتیجه برسد، خدا می‌داند یعنی ما که خیلی چشم‌مان آب نمی‌خورد، نشان به نشانِ برج آسمان که در حریم ارگ کریم خان شیراز قد کشید و سال‌هاست مسؤولان میراث در تلاش برای کاهش چند طبقه بالایی آن هستند و هنوز به نتیجه‌ای نرسیده‌اند. انگار ما متخصص سخت کردن کارها هستیم. غار علیصدر پیش از این در فهرست موقت یونسکو جای گرفته بود اما ساخت هتل و تخریب‌های دیگر صورت گرفته در غار مانع ورود آن از فهرست موقت به فهرست دائم یونسکو شد.

کرونا هم به دردسرهای غار اضافه کرد

همه‌گیری ویروس کرونا هم آسیب‌های دیگری به این مجموعه زیبا وارد کرد و مهم‌ترین آسیبش کاهش بازدیدکنندگان طی یکی دو سال اخیر بود. شیوع کرونا از یک سو باعث بیکاری ۲۰۰ نیروی انسانی آن در ایام تعطیلی غار شد و از سوی دیگر باعث کاهش ۸۵ درصدی بازدیدکنندگان هنگام بازگشایی شد، چراکه سال‌گذشته درمجموع ۸۰ هزارنفر از غار علیصدر بازدید کردند درحالی که در ۱۰ ساله گذشته (پیش از شیوع کرونا) به‌طور میانگین ۶۰۰ هزارنفر در سال بازدیدکننده داشت. البته این روزها و با کاهش جولان کرونا، غار روی گردشگران باز است هرچند با رعایت پروتکل‌های بهداشتی. به عنوان مثال تا پیش از کرونا در هر قایق حتی تا ۱۰ نفر هم سوار می‌شدند اما حالا فقط یک خانواده حتی دو نفره در قایق می‌نشینند. همه مراجعه‌کنندگان تب‌سنجی می‌شوند و بدون ماسک پذیرش نمی‌شوند.

یکی از ساخت و سازهایی که در حریم غار علیصدر صورت گرفته، هتلی است که درست در دهانه غار ایجاد شده و مهم‌ترین مانع ثبت جهانی آن است

فرهنگ

تعریفی ندارد

شرایط کمی و کیفی مراکز فرهنگی همدان شاید در رده‌های میانی و متوسط کشور باشد. از این رو خیلی تأسف بار نیست اما اگر بخواهیم آن را با پیشینه تاریخی و فرهنگی والایی که دارد و همچنین جمعیت کمتر از دو میلیون نفری آن مقایسه کنیم، دیگر جای دفاع ندارد.

همدان در حال حاضر دو سینمای فعال دارد. سینما بهمن و سینما فلسطین. سینما قدس هم از حدود دو سال پیش در حال بازسازی است و به گفته مدیر سینماهای استان قرار است به پردیس سینمایی تبدیل شود که در این صورت ضعف سینمایی شهر همدان تا اندازه‌ای جبران می‌شود.

در بخش کتاب و کتابخوانی هم کتابخانه‌های دانشگاه بوعلی سینا، آرامگاه بوعلی، غرب، میراث فرهنگی، کتابخانه کانون بازنشستگان آموزش و پرورش، کتابخانه کانون پرورش و فکری کودکان و نوجوانان همدان و کتابخانه مرکزی از کتابخانه‌های معتبر شهر همدان به‌شمار می‌روند.

همدان دارای ۹ آموزشگاه آزاد هنری، ۷۳ موسسه قرآنی و ۴۰ انجمن ادبی فعال هم هست. ۴۰ انجمن شعر و ادب این دیار خواستار اختصاص ردیف بودجه مستقل و دائمی به این تشکل‌ها هستند و می‌گویند اعتبار فرهنگ و ارشاد اسلامی کفاف همه انجمن‌ها را نداده و همیشه آنها به این علت در تنگنا بوده‌اند.

انجمن هنرهای نمایشی استان هم دل پرغصه‌ای دارد؛ انجمنی که به گفته اعضایش، سری میان سرها دارد و ظرفیت‌های پیدا و پنهانش همدان را جزو چهار استان برتر کشور در این حوزه قرار داده است.

با این حال محسن پورقاسمی، یکی از اعضای این انجمن از کمبود امکانات در این بخش می‌گوید؛ کم و کسری‌ها البته بیشتر حول محور جشنواره بین‌المللی تئاتر کودک و نوجوان می‌چرخد؛ جشنواره‌ای که همدان سال‌هاست میزبانی‌اش را به عهده دارد.

ساخت موزه عروسکی برای بهبود اوضاع فرهنگی همدان، پیشنهادی است که یکی از هنرمندان آن را مطرح می‌کند و پافشاری زیادی هم برآن دارد، زیرا همدان در عرصه نمایش‌های عروسکی بسیار فعال است و درخشش نمایندگی یونیما (UNIMA اتحادیه جهانی نمایشگران عروسکی) در این خطه هم گواه بر این ادعاست.

رئیس انجمن خوشنویسی همدان نیز با ۳۵۰ عضو ثابت و پنج آموزشگاه فعال وقتی لب به سخن می‌گشاید، تازه می‌فهمی که مهجوری و مظلومی این هنر اصیل ایرانی کمتر از دیگر هنرها نیست؛ هنری که بی‌پولی زانوان آن را هم خم کرده است.

هنرمندان خوشنویس همدانی خواستار خرید تابلوهای خوشنویسی از طریق اداره‌ها و استفاده در دکوراسیون اداری هستند و از مسؤولان مربوط می‌خواهند مدیران را ملزم به این کار کنند تا از این طریق هم این هنر از مهجوری درآید و هم زندگی و کسب و کار هنرمندان بچرخد.

به گفته آنها حتی اگر شهرداری کمی نامهربانی را کنار بگذارد و برای زیباسازی در و دیوار شهر و طراحی مبلمان شهری از فکر و ایده هنرمندان کمک بگیرد، شاید این ضعف و انزوای هنر خوشنویسی تا حدی برطرف شود.

رئیس انجمن موسیقی همدان هم گلایه کم ندارد. او از رکود و تعطیلی کنسرت‌ها به دلیل سلیقه‌ای عمل کردن برخی نهادها می‌گوید و کوچک بودن سالن‌های همدان را هم به دلایل کم میلی گروه‌های موسیقی برای اجرای کنسرت می‌افزاید و تاکید می‌کند: سالن‌های ما ظرفیت کمی دارد و کفاف هزینه‌های اجرای کنسرت را نمی‌دهد و برای گروه‌های موسیقی صرفه اقتصادی ندارد که باید این موضوع به‌سرعت چاره اندیشی شود.

بر همین اساس چندی پیش استاندار وقت همدان در آخرین دیدارش با هنرمندان به آنها دلگرمی داد که پشتشان ایستاده و از اجرای برنامه‌های فرهنگی و هنری حمایت می‌کند به شرط آن‌که پا را از چارچوب قانون فراتر نگذارند.